

VARHAISKASVATUSPALVELUT**Toimielin** Opetus- ja varhaiskasvatustaloustalokunta**Tehtävääalue** Varhaiskasvatuspalvelut**Vastuuhenkilö** Sivistysjohtaja / Varhaiskasvatusjohtaja**Tehtävääalueen kuvaus**

Ruskon kunnan varhaiskasvatuspalvelut tarjoaa ruskolaisille lapsille suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa varhaiskasvatusta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Osana varhaiskasvatustoimintaa järjestetään koko 6-vuotiaiden ikäluokalle maksutonta esiopetusta. Varhaiskasvatus ja esiopetus toteutetaan tarkoituksenmukaisissa tiloissa ja luonnonläheisessä ympäristössä ammatillisesti osaavan ja työhönsä sitoutuneen henkilöstön toimesta.

Ruskolaisilla lapsiperheillä on mahdollisuus valita kunnallisen varhaiskasvatuksen, lasten kotihoidon tai yksityisen varhaiskasvatuksen välillä. Ruskon kunnassa toimii yksi yksityinen päiväkotikoti sekä 4 yksityistä perhepäivähoitajaa. Lisäksi kunta myöntää varhaiskasvatuksen palvelusetelin myös lähiseudun kunnissa toimiviin yksityisiin varhaiskasvatuspaikkoihin. Rusko on mukana seutukunnallisesti sovitussa varhaiskasvatuspalvelujen järjestämismallissa, jossa perheellä on mahdollisuus saada varhaiskasvatuspaikka kuntien välisenä ostopalveluna Turun seudun kunnista.

Pedagogisina painopisteinä kaikissa päiväkodeissa ovat toiminnallinen oppiminen, lasten liikkumisen ja fyysisen aktiivisuuden edistäminen, luontopedagogiikka ja ympäristökasvatus. Lisäksi päiväkodeissa keskityttiin erityisesti vahvuuksien huomioimiseen, ns. vahvuuspedagogiikan kautta sekä sensitiiviseen vuorovaikutukseen. Toimintakauden 2026–2027 painopisteenä ja koko kunnan kehittämiskohteenä on huoltajien osallisuuden lisääminen.

Erityisvarhaiskasvatus järjestetään inklusiivisesti osana lapsen normaalia varhaiskasvatusta ja esiopetusta. Ruskolla työskentelee kolme vakituista varhaiskasvatuksen erityisopettajaa. Esioppilaiden erityisopetuksen kohdalla tehdään yhteistyötä perusopetuksen kanssa. Syksyllä 2025 palkattiin esiopetuksen ja perusopetuksen yhteinen erityisopettaja vahvistamaan nivelvaiheen tukea. Erityisopettaja toimii koko vuoden sekä perusopetuksessa että esiopetuksessa ja hänen työpanoksensa eri ikäryhmiin jakaantuu suhteessa lapsi- ja oppilasmäärään. Esiopetuksen oppimisen tuki uudistui 1.8.2025 alkaen. Erityinen ja tehostettu tuki poistui ja tilalle tuli ryhmäkohtainen ja lapsikohtainen tuki. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa toimitaan eri lakien mukaisesti, jolloin esim. tuen muodot eroavat toisistaan. Varhaiskasvatuksessa tuki toteutetaan edelleen yleisenä, tehostettuna tai erityisenä tukena. Nämä muutokset ovat vaatineet toimintakulttuurin muutosta etenkin esiopetuksessa ja muutoksen johtamista.

Tulosalue pitää sisällään myös lasten kotihoidon tuen, yksityisen hoidon tuen sekä osittaisen että joustavan hoitorahan. Yksityisen päiväkotihoidon ja perhepäivähoidon piirissä olevat lapset käyttävät palveluseteliä, jolloin yksityisen hoidon tuen kuntalisä on määritelty koskemaan vain kotiin palkattua hoitajaa. Palvelusetelin indeksitarkistus tehdään maalikuussa ja se astuu voimaan 1.8.2027 alkaen.

Olellaiset muutokset ja tapahtumat

Varhaiskasvatuksessa varataan palkkamäärärahat lapsimäärään suhteutetulle lakisääteiselle henkilöstölle. Lakisääteiseen henkilöstöön kuuluvat varhaiskasvatuksen opettajat,

lastenhoitajat, sosionomit, erityisopettajat ja päiväkodin johtajat. Lisäksi talousarvioon varattiin palkkamäärärahat harkinnanvaraiselle lisähenkilöstölle, jotka työskentelevät lisäresurssina lapsiryhmissä, joissa on useampi tehostettua ja/tai erityistä tukea tarvitseva lapsi.

Varhaiskasvatuslain 540/2018 36 § mukaan päiväkodin henkilöstön mitoituksesta ei ole sallittua poiketa mistään henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Päiväkodeissa toimi resurssilastenhoitaja turvaamassa lain toteutumista. Lisäksi varhaiskasvatuksessa toimii kaksi vakituista kiertävää lastenhoitajaa, joiden avulla mahdollistetaan paremmin lakisääteinen henkilöstömitoitus.

Varhaiskasvatuslain 540/2018 37 § mukaan 1.1.2030 päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta 35 §:ssä tarkoitetusta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai varhaiskasvatuksen sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus. Lastenhoitajan työsuhteita muutetaan varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin työsuhteiksi aina kun mahdollista. Vuonna 2027, 1.8.2027 alkaen, saamme muutettua kaksi lastenhoitajan työsuhdetta sosionomin työsuhteeksi eläköitymistä myötä.

Karhukallion päiväkodissa toteutetaan kotipesä toimintamallia. Mallissa kaksi ryhmää tekee tiivistä yhteistyötä, jolloin sekä henkilökunnan että lasten siirtyminen ryhmien sisällä sujuu turvallisesti varhaiskasvatus laadun tai lasten edun siitä kärsimättä. Tällä mallilla tavoitellaan joustavuutta päiväkodin arkeen sekä säästöjä sijaiskuluissa. Päiväkoti on suunniteltu tätä toimintatapaa ajatellen. Uuden mallin käyttöönotto vaatii edelleen vahvaa muutosjohtamista, henkilöstön ohjaamista sekä tukemista, niin että sen taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset saadaan täyteen käyttöön. Myös muissa kunnan päiväkodeissa pyritään kehittämään kotipesä toimintamallia ryhmien välistä yhteistyötä lisäämällä.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Varhaiskasvatuksen merkittävimmät riskit liittyvät pätevän henkilöstön saatavuuteen, veto- ja pitovoimatekijöihin sekä lyhytaikaisten sijaisten saatavuuteen.

Tilojen riittävyys on myös yksi lainmukaisen toiminnan riskitekijä. Uusi Karhukallion päiväkoti on tuonut helpotusta tilanpuutteeseen. Karhukallion kaikki ryhmätilat ovat suuria (mitoitettu 21 lapselle) ja niissä on siirtoseinä, jolla tilan saa jaettua kahtia. Yhdestä isosta tilasta saa kaksi pienempää alle 3-vuotiaiden ryhmälle sopivaa ryhmätilaa.

Varhaiskasvatuksen henkilöstölle kertyi valtakunnallisesti poissaoloja enemmän kuin muilla kunnan ammattialoilla. Tuki ja liikuntaelämistön sairauksiin liittyvät poissaolot ovat vähentyneet ja mielenterveydestä johtuvat sairauspoissaolot lisääntyneet. Varhaiskasvatuksessa alle 30-vuotiaiden työntekijöiden kokemus henkisestä työkyvystä on heikentynyt. Nuorten perehdyttämiseen, johtamiseen ja tukeen pitää panostaa. (Keva.fi) Ruskolla sairauslomien määrät eivät ole valtakunnallisella tasolla, mutta asiaan on kiinnitettävä huomiota, jotta tilanne saadaan pysymään sellaisena.

Päiväkodin johtajien määrässä on tehty uudelleenjärjestelyjä vuonna 2025. Hiidenvainion ja Satumetsän päiväkodin yhdistyivät hallinnolliseksi kokonaisuudeksi. Johtajuusjärjestelmän uudistus ja toiminnan muutos vie aikaa ja haastaa sekä työntekijöitä että uutta johtajaa.

Toiminnallisiin riskeihin sisältyvät päiväkotien piha-alueet ja niissä sijaitsevat leikkivälineet. Päiväkotipihojen kunnossapitoon ja välineiden uusimiseen varataan raha teknisen toimen

investointeihin. Yhteistyötä teknisen toimen ja varhaiskasvatuksen kanssa tulee lisätä ja tehdä siitä suunnitelmallisempaa.

Varhaiskasvatuksen henkilöstö

ammattinimike	TA2026	1.9.2026	TA 2027
varhaiskasvatusjohtaja	1	1	1
varhaiskasvatuksen opettaja	24	21	23
varhaiskasvatuksen sosionomi	5	7	9
varhaiskasvatuksen erityisopettaja	3	3	3
lastenhoitaja	42	30	29
Ryhmän lisäresurssi	6 määritellään vuosittain toimikaudeksi kerrallaan, osa on vakituisia lastenhoitajia	8	7
kiertävä sijainen lastenhoitaja	2	2	2
resurssityöntekijä lastenhoitaja	5	4	4
päiväkodinjohtaja	3	3	3
Palveluneuvoja	2	2	2
ict-tuki perusopetuksesta	0,1	0,1	0,1

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/ mittari	TP 2025	TA 2027
Kasvaan /muuttuvaan varhaiskasvatus- palvelujen tarpeeseen vastataan toiminnan edellyttämin tilaratkaisuin tai muita palvelutuotanto vaihtoehtoja hyödyntäen	Omien toimitilojen määrä ja täyttöasteen seuranta Muiden palveluntuotanto vaihtoehtojen määrä ja käyttö	Omien päiväkotien täyttöaste 93,95 % Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus n 20 % Varhaiskasvatuksen osallistumisaste oli 31.12.2025 77,2 %	Omat päiväkodit 5 Täyttöaste yli 92% Varhaiskasvatuksen osallistumisaste Yksityisen varhaiskasvatuksen määrä pysyy alle 30 % Ostopalveluiden määrä
Verkostoituminen yli sektorirajojen ja sen näkyminen toiminnassa	yhteistoimintamuodot ja määrät	Yhteistyö on toiminut suunnitelman mukaan. Yhteistyötä vahvistaa perusopetuksen ja esiopetuksen yhteinen erityisopettaja.	Toiminnallinen yhteistyö esi- ja alkuopetuksessa kaikissa esiopetusryhmissä. Yhteistyö eri toimialojen kanssa on säännöllistä ja toimivaa
Palvelujärjestelmän kehittäminen ja asiakkaiden osallisuus palveluprosesseissa Positiivinen palvelukokemus	Asiakaskyselyjen vastaus% sekä huoltajien antaman arvosanan keskiarvo. Kyselyn asteikko on 1- 5	Asiakastyytyväisyyskysel- yn vastausprosentti oli 34 % Yksikkökohtainen tulos yli 4,3 ylittyi neljän päiväkodin osalta, yhden osalta tulos jäi alle. Positiivinen palvelukokemus keskiarvo 4,2	Joka vuosi kaikille asiakkaille tyytyväisyyskyselyt. Tyytyväisyyskyselyt on jaettu kolmeen osaan ja osat ovat: Varhaiskasvatuksen aloitus, tuki varhaiskasvatuksessa sekä pedagogisen laadun arviointi. Vastaus% yli 50 Yksikkökohtainen tulos yli 4,3 Positiivinen palvelukokemus tulos yli 4
Pedagogisen toiminnan laadun arviointi ja	Asiakastyytyväisyys- kyselyn ja henkilökunnan	Pedagogisen toiminnan laatu sekä asiakastyytyväisyyskysely	Asiakastyytyväisyyskysely + pedagogisen laadun

Tavoite	Arviointikriteeri/ mittari	TP 2025	TA 2027
varmistaminen: lähiympäristön hyödyntäminen, liikunnan kautta tekeminen, toiminnallinen oppiminen ja positiivinen vuorovaikutus sekä vahvuuksien hyödyntäminen.	itsearvioinnin tulokset pedagogisen toiminnan laadusta. Henkilöstön, tiimin ja yksikön oma arviointi, arviointityökalua käyttäen sekä arvioinnin tekeminen olemassa oleviin asiakirjoihin (ryhmävasu, tiimisopimus) Kansallinen laadunarviointijärjestelmä Valssin kautta tehtävät kyselyt.	n että henkilöstölle tehdyssä pedagogisen toiminnan kyselyn perusteella, oli erittäin hyvä, keskiarvo 4,4 / 5 Kansallinen laadunarviointikysely (Valssi) otettiin käyttöön 2025. Sen avulla arvioitiin vuorovaikutuksen sensitiivisyyttä ja ilmaisun tapoja sekä laadunhallinnan ja toiminnan systemaattisuutta. Kaikki ryhmät hyödynsivät lähiympäristöä toiminnassaan ja liikuntaa toteutettiin viikoittain. Toiminnallinen oppiminen ja positiivinen vuorovaikutus sekä vahvuuksien hyödyntäminen toteutui kiitettävästi.	arviointikysely henkilöstölle vuosittain Lähiympäristön hyödyntäminen, toiminnallinen oppiminen ja liikunnan kautta tekeminen toteutuvat viikoittain joka ryhmässä Positiivinen vuorovaikutus sekä vahvuuksien hyödyntäminen toteutuvat päivittäin kaikkien kasvattajien toiminnassa Kansallisen laadunarviointikyselyn Valssin käyttö: 1-2 kyselyä / vuosi
Lapsuudessa helposti saatava tuki	Henkilöstön ja huoltajien arvio. Tuen toteutuminen ryhmissä tarpeen mukaan. Kyselyn asteikko 1-5	Asiakastyytyväisyyskyselyn sekä henkilöstölle suunnatun kyselyn perusteella tuki toteutui ryhmissä hyvin. Keskiarvo huoltajien arvioimana oli 4,4 ja henkilöstön arvioimana 4,1.	Kysely henkilöstölle ja huoltajille tuen toteutumisesta. Tavoitteena keskiarvo yli 4.
Sähköisten palvelujen käyttö	Sähköisten palvelujen määrä ja asiakasprosessin kehittäminen	Toiminnanohjausjärjestelmä Päikyn käyttöä on tehostettu ja hallinnollinen työ on paremmin organisoitunutta sekä sujuvampaa. Pikyn	Varhaiskasvatuksen uuden toiminnanohjausjärjestelmän käytön tehostaminen edelleen. Sisältää Päikky hallinnon,

Tavoite	Arviointikriteeri/ mittari	TP 2025	TA 2027
		työvuorosuunnittelu otettiin käyttöön syksyllä 2025.	Päiväkodin ja Työvuorosuunnittelun. Sähköisen arkistointijärjestelmän käyttöönotto. Muiden sähköisten palveluiden kuten Opiferuksen käytön tehostaminen.
Yhteisöllisen kulttuurin synnyttäminen	Vanhempaintoimikuntien määrä Yhteistyö lähiympäristön, esim. vanhusten, koulujen, kolmannen sektorin kanssa. Todennetaan toimintakertomuksista	Jokaisessa varhaiskasvatusyksikössä toimii vanhempaintoimikunta. Yhteistyö lähiympäristön kanssa ei toteutunut täysin tavoitteen mukaisesti. Yhteistyötä tehtiin seurakunnan kanssa säännöllisesti, mutta muuten yhteistyö oli epäsäännöllistä.	Jokaisessa yksikössä tai kunnanosassa yhteinen vanhempaintoimikunta Yhteistyö lähiympäristön kanssa suunnitelmallista, toimivaa ja säännöllistä jokaisessa yksikössä.
Mentorointi: Uusien työntekijöiden perehdyttäminen menoreiden avulla työhön. Uudempien ja kokeneempien työntekijöiden yhdistäminen Suunnitelmallinen toiminta mentoroinnin osalta koko varhaiskasvatuksessa	Mentoreiden ja mentoroitavien määrä. Toiminta saatu käyntiin.		Kaikille uusille varhaiskasvatuksessa aloittaville työntekijöille valitaan samasta ammattikunnasta mentor, joka ohjaa työntekijää käytännön työn alkuun. Alalla aloittavien työntekijöiden ja kokeneempien työntekijöiden yhdistäminen niin että he saavat tukea toisiltaan. Tapaamiset kaksi kertaa kaudessa.

Tavoite	Arviointikriteeri/ mittari	TP 2025	TA 2027
Työhyvinvoinnin kehittäminen	Työhyvinvointikysely vuosittain. Pulssi-kysely henkilökunnan käyttöön. Työterveyden tilastot ja niiden huomioiminen johtamisessa. Sairauspoissaolojen määrä. Yhteistyö työterveyden kanssa. Toteutuneiden tapaamisten määrä ja sisällöllinen anti.		Työhyvinvointikyselyn tulos parempi kuin vuonna 2026. Pulssi-kyselyn (tai vastaavan) käyttöönotto ja sen käytön seuranta. Työterveyden tilastojen tarkastelu säännöllisesti ja niiden käyttäminen johtamisen tukena. Sairauspoissaolojen seuranta ja vähentäminen. Yhteistyötapaamiset työterveyden kanssa toteutuvat säännöllisesti ja tukevat työntekijöiden työhyvinvointia.

Tuloarviot ja määrärahat

<u>Ulkoiset</u>	<u>TP 2025*</u>	<u>Ta2026</u>	<u>Mta2026</u>	<u>Ta2027</u>	<u>Ts2028</u>	<u>Ts2029</u>
Toimintatuotot	450 469	345 000	345 000			
Toimintakulut	-5 115 709	-5 404 340	-5 404 340			
josta palvelujen ostot	-1 183 275	-1 291 427	-1 291 427			
Toimintakate	-4 665 239	-5 059 340	-5 059 340			
<u>Sisäiset</u>						
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-1 126 885	-1 199 849	-1 199 849			
Toimintakate	-1 126 885	-1 199 849	-1 199 849			
<u>Ulkoiset+Sisäiset</u>						
Toimintatuotot	450 469	345 000	345 000			
Toimintakulut	-6 242 594	-6 604 189	-6 604 189			
Toimintakate (=sitova)	-5 792 124,37	-6 259 189	-6 259 189			
muut laskennalliset erät	-276 060	-483 774	-483 774			
poistot	-14 691,19	-18 065	-18 065			
nettomenot/asukas	-954,03	-1 053,45	-1 053,45			

* sisältää hallinnon kulut, jotka siirtyivät opetus- ja varh.kasv. hallinnon tehtäväalueelle 1.1.2026.

Nettokustannukset €/ asukas:

	2023	2024	2025	TA 2027
varhaiskasvatus	974	998	916	
lastenhoidon tuet	53	43	38	

Lasten määrät eri päiväkodeissa Ruskolla.

Suluissa päiväkodin laskennallinen lapsimäärä. Alle 3-vuotiaiden kerroin on 1,75.

Keväälle 2027 on jonossa 16 lasta Ruskon taajamaan (joista 13 alle 3 v., laskennallinen lapsimäärä 22,75) ja kaksi Vahdon taajamaan. Ruskolla kaikki ryhmät täyttyvät tammikuun loppuun mennessä.

	31.12.2025	30.9.2026
Karhukallion päiväkot (140)	111	106 (125,5)
joista alle 3-v.	21	26
Satumetsän päiväkot (78)	67	61 (70)
joista alle 3-v.	19	12
Hiidenvainion päiväkot (42)	59	41
joista alle 3-v.	0	0
Laukolan päiväkot (63)	52	46
joista alle 3-v.	0	0
Jokikummun päiväkot (35)	23	25 (35,5)
joista alle 3-v.	11	14
Norlandia Apila (yksityinen)	59	55
joista alle 3-v.	16	23

Lapsimäärät yksityisessä varhaiskasvatuksessa

	2023	2024	2025	TA 2027
Yksityinen päiväkot	117	97	59	54
Yksityinen perhepäivähoito	23	11	12	14

Tukimuoto/vuosi	TP2023	TP2024	TP2025	TA 2027
Kotihoidontuki	205 697	158 165	156 336	150 000
Kotihoidontuen kuntalisä				

	33 481	26 186	4 193	0
Osittainen hoitoraha	27 124	24 312	28 997	30 000
Joustava hoitoraha	49 953	46 804	39 269	50 000
Palveluseteli	1 102 408	1 272 137	976 155	1 000 000
Yhteensä	1 419 338	1 527 604	1 204 950	1 230 000